

ginali peccatum non tam est offensa, quam macula. Nihil enim parvuli propria voluntate egerunt, unde Deum offendere posseut, sed ideo peccatum habere dicuntur, quia carent iustitia, et animam inquinatam, atque a Deo aversam, habitualiter gerunt, ut in sequenti disputatione ostendemus. Itaque Baptismo egeat infantes, non tam ut peccata eis remittantur per condonationem offensarum, quam ut peccati maculam in eis abstergatur, et ipsi gratiam et dona recipiant, quibus purgentur, ornentur, justificentur, et ex Salvae servus filii Dei efficiantur.

Quinto loco adduci potest Theodoretus. Is enim exponens caput quintum epistolae ad Romanos, videtur velle, peccatum Adami non transisse ad posteros, nisi ratione occasionis. Sic enim loquitur: « Cum Dominus Adam fabricatus esset, et ratione ornasset, dedit unum praeceptum ad rationem exercendam. Is deceptus, mandatum transgressus est, et cum mortis decreto factus fuisset obnoxius, ita Cain, et Seth, et alios genuit. Hi vero omnes, utpote ex eo geniti, habebant mortalem naturam. Ejusmodi autem natura multis indiget, et cibo, et potu, et indumentis, et habitatione, et diversis artibus. Eorum autem usus saepe ad mediocritatis exuperationem incitat. Mediocritatis autem exuperatio peccatum generat. Dicit itaque divinus Apostolus, quod cum Adam peccavisset, et mortalis propter peccatum factus esset, utrumque ad genus pervenit, id est, peccatum et mors. Ad omnes enim mors pervasit, quatenus omnes peccaverunt. Non enim propter primi hominis peccatum, sed propter suum, unusquisque mortis decretum suscepit. » Eandem sententiam habet idem Theodoretus in explanatione Psalmi quinquagesimi, tractans versiculum illum: *Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum.*

Rursus in epitome divinorum decretorum cap. 12, quod est de Salvatoris incarnatione, tractans illud Apostoli ad Rom. v: *Sicut per unius inobedientiam peccatores constituti sunt multi etc.* sic ait: « Valde necessario illud, multi, in utroque posuit. Etenim cum Adam peccasset, et plurimi divinas leges transgressi essent, permanserunt nonnulli in decretis naturae, et virtutis curam gessere, sicut Abel, Henoch, et Noe, et Patriarchae, et Prophetae, et alii plurimi non solum apud Hebraeos, sed etiam apud alias gentes. »

(1) Rom. V, 19.

Ceterum, quamvis Theodoretus interdum loca quaedam Scripturae ita exposuerit, ut Pelagiani solebant: cum tamen de peccato originis a Catholicis Patribus non dissensisse, ex ejus testimoniis doceri potest. Nam in eodem cap. 12, divinorum decretorum ita loquitur: « Iustitia decretum, cum unus peccasset, universum genus morti tradidit, Divina autem misericordia, cum omnes homines essent sub maledicto, et peccati laqueis essent implicati, per unius iustitiam dedit omnibus salutem. » Vides in his verbis apertissimam Theodoreti sententiam de peccato originis. Nimirum affirmat, Adamo peccante, omnes homines peccati laqueis implicatos, sub maledicto, et morti traditos fuisse.

Sed rursus in eodem capite ita loquitur idem Theodoretus: « Quando unus peccavit, omnes condemnati sunt: nunc autem cum omnes peccaverint, omnibus volentibus salus proposita est per fidem. Cum sic ostendisset, unius iustitiam fuisse communis peccati salutarem medicamentum: ostendit per ipsum quoque fuisse peractam mortis dissolutionem. » Quid clarus dici poterat, quam Adami peccatum fuisse commune peccatum, et uno peccante omnes homines condemnatos?

Rursus ibidem haec Theodoretus subjungit: « Servamur non lege, sed divina misericordia iustitiam assequentes. Lex enim, quod justum est, omnes ad supplicium adduxit. Omnes enim fuimus peccati perpetratores. Si enim cum unus peccasset, genus condemnatum est, erat utique omnino justius, eos, qui sub peccato fuerunt, subire supplicium. »

Sed explicemus breviter loca, quae contra allata sunt. Cum igitur in primo testimonio ex commentario cap. v. ad Roman. Theodoretus indicabat, peccatum primi hominis ex occasione ad posteros pervenisse, loquitur sine dubio de peccato actuali, quod propria voluntate committitur. Quamvis autem Theodoretus dicat, ex occasione primi peccati cepisse posteros Adami in varia peccata delabi, non tamen ideo negasse existimandus est originale peccatum; quin potius illud asseruisse.

Nam idcirco dixit, peccatum primi hominis viam patefecisse peccatis nostris actualibus, quia naturam corruptam, et vitiatam ex Adamo trahimus. Quod clarius expressit, cum subjunxit, peccatum et mortem ad nos

ex Adamo pervenisse, et non propter peccatum primi hominis, sed propter suum unumquemque nostrum decretum mortis suscipere. Quorum verborum haec sententia est, unumquemque nostrum mortis sententiae subjacere, non propter peccatum, quod in ipso Adamo fuit, sed propter illud, quod ex Adamo derivatum, in unoquoque nostrum haeret, loqui enim hoc loco Theodoretum de peccato originis, non de actuali, certum est, cum ex ipsius Theodoreti sententia peccata nostra actualia decretum mortis non praecedant, sed sequantur. Ideo enim (ut ipse in eodem comment. scripsit) acta peccamus, quia mortis necessitati, et variis passionibus obnoxii nascimur.

Itaque quod ait, unumquemque nostrum ob suum peccatum mortis decretum suscipere, necessario accipi debet de peccato originis, quod vere in nobis causa mortis, sive mortalitatis est, cum peccata actualia e contrario sint ejusdem mortalitatis non causa, sed effectus.

Quod attinet ad alterum testimonium ex epitome divinorum decretorum, exposuit quidem Theodoretus sententiam illam Apostoli: *Sicut per unius inobedientiam etc.* de peccatis actualibus, quae occasione primi peccati intraverunt in mundum, cum rectius de peccato originali sententiam illam exponere potuisset: tamen in eadem epitome (ut supra demonstratum est) apertissimis testimoniis idem Theodoretus orthodoxam doctrinam de peccato originis tradidit.

CAPUT X.

Diluntur argumenta ducta ex ratione.

Restat nunc ut argumenta illa breviter diluamus, quae ducentur ex ratione.

Prima obiectio. Christi iustitia non creditur nihil prodest, igitur et peccatum Adami non peccantibus nihil obest: infantes autem non peccant, quippe qui (Apostolo teste) ad Roman. ix: *Nihil boni vel mali agunt* (1); igitur peccatum Adami infantibus nihil obest. Respondet Augustinus lib. iii de peccat. merit. et remiss. cap. 2. Christi iustitiam nihil prodesse iis, qui nullo modo, hoc est, nec

(1) Rom. IX, 11.

sua voluntate, nec aliena credunt, et ad eundem modum peccatum Adami nihil abesse iis, qui nullo modo, hoc est, nec sua, nec aliena voluntate peccarunt. Porro infantes nihil quidem agere, vel egisse voluntate propria, ut Apostolus scribit ad Roman. ix. tamen aliena voluntate peccasse, cum ille peccavit, in quo omnes peccaverunt, ut idem Apostolus testatur ad Roman. v.

Secunda obiectio. Deus remittit peccata propria; non igitur credibile est ab eo imputari aliena. Respondet idem Augustinus in eodem lib. cap. viii, Deum remittere peccata propria spiritu regeneratis, non carne generatis: nec imputare peccata omnino aliena, sed ea, quae tametsi aliena dicantur, quia aliena voluntate commissa sunt, tamen etiam propria dici possunt, quia in iis haerent; quibus imputantur. Sic autem originale peccatum et alienum et proprium recte dici, supra non obijcimus.

Tertia obiectio. Ad rationem veri peccati pertinet, ut sit voluntarium: atqui peccatum originis non est voluntarium parvulis, cum sit (ut jam dictum est) aliena voluntate commissum; igitur peccatum originis parvulis non est vere peccatum. Respondet: peccatum bifariam sumitur. Nam et actio mala dicitur peccatum; et reatus, ac macula, quae transeunte actu resident in anima ejus, qui peccavit, peccatum nihilominus appellantur. Voluntarium igitur ad rationem actionis male per se pertinet, ad rationem autem reatus et maculae pertinet, nisi ratione causae suae, sive enim velit, sive nolit, qui actionem malam voluntate libera perpetravit, reatum et maculam peccando contrahit. Porro in infantibus non actionem malam, sed reatum dumtaxat, et maculam ponimus, ac per hoc non requiritur voluntate propria, ut infantes peccatum originale a parentibus trahant, sed sufficit aliena.

Itaque S. Augustinus lib. ii. de nuptiis et concupiscentia cap. 28. et lib. i. retract. c. 13. et 15. et aliis in locis, cum quaeritur, quemadmodum peccatum originale sit voluntarium, respondet, esse voluntarium voluntate primi parentis. Quia tamen reatus, et macula ex mala actione dimanant, nec possunt in iis haerere, ad quos actio mala nullo modo pertinet, ideo S. August. multis in locis docet, Adamum, cum primum peccavit, totius humani generis gessisse personam,

et præceptum de pomo velito non edendo, non solum Adamum, sed omnes, qui in lumbis ejus erant, pariter obligasse, ut sicut gratia primo illi homini collata, ad omnes posteros pertinebat, ita etiam præcepti illius transgressio ad omnes posteros pertineret: « Unde (inquit Augustinus lib. iii. de peccatorum meritis [et remissione cap. 7.] nec illud liquide dici potest, quod peccatum Adæ etiam non peccantibus nocuit, cum Scriptura dicat, In quo omnes peccaverunt. Nec sic dicuntur ista aliena peccata, tamquam omnino ad parvulos non pertineant. Siquidem in Adam omnes tunc peccaverunt, quando in ejus natura illa insita in qua eos gignere poterat, adhuc omnes ille unus fuerunt, sed dicuntur aliena, quia nondum ipsi agebant vitas proprias, sed quidquid erat in futura propagine, vita unius hominis continebat. »

Si quem moveat, cur Deus voluerit, ut peccatum Adami ita posteris omnibus imputaretur, ac si omnes idem peccatum patravissent, respondebimus cum S. Augustino lib. v. adversus Julianum cap. 3. et cum S. Bernardo in serm. 1. de Domin. 1. post octavas Epiphaniae, iudicium hoc Dei justum esse, sed occultum: « Nostra est (inquit Bernardus) Adami culpa, quia etsi in alio, nos tamen peccavimus; et nobis justio Dei iudicio imputabatur, licet et occulto. » Adde quod originale peccatum, et si voluntarium nobis est, quatenus Adam cum peccavit, totius naturæ personam gessit, tamen inter omnia peccata minimum habet de voluntario, et ideo minus grave est in ratione voluntarii, quam quodlibet veniale, quamvis sit in ratione mali gravissimum, cum privet hominem gratia Dei, ac sempiterna felicitate. Vide S. Thomam 3. par. quæst. 1 art. 4. et in 2. Sentent. distinct. 33. quæst. 2. art. 1. ad 2 et de malo, quæst. 3. art. 1. in responsione ad 9.

Quarta objectio. Si peccatum originis per generationem a parentibus traheretur, videretur malum esse conjugium, quippe quod esset causa peccati. Respondit ad hoc argumentum sanctus Augustinus duobus libris, quos inscripsit de nuptiis et concupiscentia. Summa solutionis hæc est, non esse per se ex conjugio, quod proles nascatur cum peccato, sed per accidens. Non enim ideo proles cum peccato nascitur, quia ex conjunctione viri et femine nascitur, quod est proprium conjugii (nam etiam in statu innocentie fuis-

set conjunctio viri et femine, et tamen proles sine peccato nata fuisset): sed quia accedit natura, quæ per conjugium propagatur, ut a primo parente corrupta ac vitata fuerit, quare conjuges, dum filios gignant, naturam quidem corruptam ac vitatam propagant: sed ejus corruptionis culpa non ad ipsos, sed ad primum hominem pertinet.

Quinta objectio. Non peccat (dicebat enim Julianus) iste qui nascitur, non peccat ille qui genuit, non peccat ille qui condidit. Per quas ergo rimas inter tot præsidia innocentie peccatum fingis ingressum? Respondit sanctus Augustinus lib. ii. de nuptiis et concupiscentia cap. 28: « Quid queris, inquit, latentem rimam, cum habeas apertissimam januam? Per unum hominem, ait Apostolus, peccatum in hunc mundum intravit. » Et in eodem libro cap. 26: « Voluntarium peccatum hominis primi originalis est causa peccati. » Itaque ad argumentum Juliani negari poterat consecutio. Quamvis enim non sit peccati originalis causa pater, qui generat, nec filius, qui nascitur, nec Deus, qui condidit: tamen non sequitur, nullam esse causam ejus peccati, cum Apostolus dicat: *Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit.*

Sexta objectio. Sæpe qui gignit, a peccato justificatus est, quo pacto igitur trajicit peccatum in filium, quod ipse non habet? Respondet S. Augustinus lib. ii. de peccatorum meritis et remissione c. 25. 26. et 27. et in aliis locis, hominem regeneratum in Christo, ac per hoc justificatum, non generare, carnalem prolem secundum id, quod est regeneratus, id est, secundum Spiritum, sed secundum id, quod habet de vetustate, id est, secundum carnem: et ea de causa prolem non sanctam, sed peccatricem nasci. Adhibet similitudines lib. vi. in Julianum cap. 2. et 3. oleastri, qui insertus in oleam, fit olea, et tamen ex ejus semine non olea nascitur, sed oleaster. Item Hebræorum, qui circumcisi cum sint, filios tamen gignant incircumcisos.

Posset adhiberi alia solutio. Generat enim homo sibi similem in specie, non in individuo, hoc est, communicat cum filio quæ toti naturæ humanæ communia sunt, non ea quæ sibi ut tali personæ conveniunt. Tametsi enim aliqua accidentia personalia transfundat aliquando pater in filium, tamen id neque necessarium est, nec semper fit. Jam igitur homo justificatus, cum filium gignit,

non communicat cum eo justitiam, quæ est accidens personale, sed naturam, qualis est in se post Adæ peccatum; ea vero corrupta et vitata est.

Septima objectio. Si peccatum originis traheretur per generationem, certe naturale vitium esset: atqui hoc est valde absurdum, tum quia Deo naturæ auctori tribuendum esset, cui tribuuntur omnia naturalia; tum quia quod naturale est, proprie peccatum esse non potest; tum demum, quia desperanda esset liberatio a peccato. Respondeo, peccatum originis aliquo modo naturale dici posse juxta illud Apostoli ad Ephes. ii: *Evamus natura filii iræ* (1); nam et a nativitate trahitur, et est vitium naturæ potius quam personæ, ut supra diximus: non tamen est naturale, quasi sit pars naturæ, aut ex natura profluxerit. Est enim privatio quædam et defectus, isque non ex natura, sed ex libera primi hominis voluntate manavit.

Ex quo sequitur primo, ut non in Deum, sed in Adami inobedientiam, ut in propriam causam referri debeat. Sequitur deinde, ut peccatum proprie dici possit: illa enim naturalia vitia, peccata proprie dici nequeunt, quæ in libertatem arbitrii non referuntur, qualia sunt cæcitas, surditas, et quævis monstrositas a nativitate contracta. Sequitur postremo, non esse desperandam hujus peccati liberationem. Non enim ut hic morbus curetur, destruenda natura, sed perficienda, quod facile potest medicus ille celestis, qui venit quærere, et salvum facere quod perierat. Itaque S. Augustinus lib. ii. in Julianum cap. 1: « Nec perfectio, inquit, est desperanda virtutis, per ejus gratiam, qui ex origine vitiatam mutare potest, et sanare naturam. »

Octava objectio. Peccatum definitur, dictum, vel factum, vel cogitatum contra legem æternam. At infantes nec dicere, nec facere, nec cogitare aliquid possunt. Respondeo, defini per ea verba peccatum, ut accipitur pro actu peccati, non autem pro reatu et macula, quæ remanent transiente actu. Porro in infantibus non actum peccati, sed reatum et maculam inesse dicimus ut supra docuimus.

Nona objectio. Si nascuntur homines mali, et diaboli potestati subjecti, igitur videtur diabolus conditor eorum. Nec enim Deus diceret, quos diaboli potestati subj-

ceret. Respondeo, quod homines nascantur mali, et diaboli potestati subjecti, non esse causam in conditore naturæ, sed in corruptore, Deus enim, et initio naturam bonam condidit, et nunc quod in ea bonum est, propagat; porro vitium accidit illi ex peccato primi hominis, et ipsum est vitium, quod cum spiritu immundo subjecti: « Nos (inquit Augustinus lib. ii. in Julianum cap. 2.) dicimus, non diabolus, sed Deum verum, et vere bonum esse hominum conditorem, munda de immundis ineffabiliter operantem, quamvis hominum nemo mundus nascatur, et ideo donec mundetur Spiritu sancto, sub spiritu immundo esse cogatur. »

Decima objectio. Peccatum non in carne, sed in anima sedem habet: sed anima non trahitur ex Adamo, aut si trahitur, non propagatione, sed imitatione trahitur.

Hoc argumentum semper Augustino difficillimum, ac pene insolubile visum est. Qua etiam de causa nunquam certo sibi persuadere potuit, animas creari ex nihilo, non a parentibus trahi. Et quoniam non desunt tempore, qui in ea S. Augustini dubitatione hærendum esse censeant, ideo in sequenti capite, quæstionem de animæ origine paulo planius explicare, et tunc demum de modo, quo peccatum traducitur, disserere, et ad objectionem propositam respondere decrevimus.

CAPUT XI.

Explicatur quæstio de origine animæ.

Igitur de origine animæ semper fuit gravissima concertatio. Primum apud ethnicos philosophos; deinde apud christianos theologos. Nam ex errore Stoicorum natus est error Manichei et Priscilliani: ex errore Platonis error Origenis: ex errore Aristotelis, vel certe ex Aristotelis sententia non bene percepta, error Apollinaris, ut jure Tertullianus in lib. adversus Hermogenem, Philosophos Patriarchas hæreticorum nominandos censuerit.

Sex in universum fuisse video sententias de origine animæ. Quas omnes breviter referemus, et quid de unaquaque sentiendum sit indicabimus.

(1) Eph. II. 3.

Prima sententia est, animas humanas esse particulas substantiae Dei, proinde nec proprie creari, nec a parentibus traduci, sed a Deo mirabiliter inspirari. Hunc Stoicum errorem primus defendit Philo Judaeus in eo libro, quem inscripsit: Quod deterius potiori insidietur eumdem postea secuti sunt Gnostici, Manichaei, Pricillianistae, ut S. Augustinus refert in lib. de haeresibus cap. 6. 46. et 70.

Est autem haec sententia haeresis explorata. Siquidem divina substantia immutabilis atque inviolabilis est: *Ego Deus et non mutor*, Malach. III: *Apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis umbratio*, Jac. I: *Tu autem idem ipse es, et anni tui non deficient*, Psalm. CI. (1). At anima humana mutabilis et violabilis est, cum ex bona possit fieri mala per peccatum, et rursus ex mala bona per gratiam. Quare merito damnata est haeresis haec sententia in primo Concilio Bracarenensi, c. 5, et ep. S. Leonis ad Turbium c. 5.

Quod vero objiciebant adversarii ex cap. II. Genes.: *Inspiravit in faciem ejus spiraculum vitae* (2), facile solvitur. Nam ex illis verbis intelligimus, humanum spiritum a Deo esse productum (inspirare enim est spiritum alicui dare) non tamen ex eo necessario colligitur, ex Dei substantia esse spiritum hominis. Potest enim Deus tribus modis spiritum producere: uno modo ex propria substantia, quomodo producit ac spirat Spiritum sanctum; altero modo ex nihilo, quomodo produxit spiritus angelicos; tertio modo ex materia creata, quomodo produxit ac producit animas bestiarum, quas Ecclesiastes spiritus appellat cap. III.

Jam vero ad quem istorum modorum sit referenda productio animae, non potest colligi ex illis solis verbis: *Inspiravit spiraculum vitae*. Tamen si addamus non potuisse animam humanam produci ex Dei substantia, quia mutabilis est, neque ex materia creata, quia materialis non est, sequetur productam esse ex nihilo.

Altera sententia est. Animas humanas creatas quidem a Deo fuisse, et ex nihilo, sed omnes simul una cum Angelis, ac deinde fastidio affectas bonorum illorum spiritualium, quibus in caelo fruebantur, amare coepisse res terrenas, atque ideo a Deo in corpora tamquam in carceres detrudi.

(1) Mal. III, 6; Jacob. I, 47; Psal. CI, 28. — (2) Gen. II, 7. — (3) Gen. I, 22, 48; IX, 1, 7; Gen. XVII, 5; Dent. I, 41.

Platonicum hunc errorem, quem tuetur Origenes in lib. I. *περί ζήτησιν*, hoc est, de principiis cap. 7. et aliis in locis, damnavit Concilium Bracarense primum cap. 6. et S. Leo in epistola citata ad Turbium cap. 10. Eundem errorem antea reprehenderant sancti Patres, Epiphanius in epistola ad Joannem Hierosolymitanum. Hieronymus in epist. ad Pammachium contra eumdem Joannem. Theophilus Alexandrinus in lib. I. Paschali. Augustinus in epist. 28. ad Hieronymum, et praclarissime Cyrillus Alexandrinus lib. I. in Joannem, cap. 9. ubi viginti tribus argumentis hunc errorem expugnat. Nos principales rationes breviter attingemus.

Prima ratio esse potest, quia si animae in corpora, tamquam in carceres supplicii gratia detruderentur, sequerentur multa, quae absurdissima sunt. Nam in primis imprudenter Deus tempore diluvii sceleratos omnes occidisset, et justum Noe conservasset; nec minus improvide Sodomitae perdidisset, Lot vero ab incendio liberasset. Nihil enim id fuisset aliud, nisi viros improbos et carceribus dimittere, probos in vinculis retinere. Deinde maximas gratias agere deberemus diabolo, qui mortem nobis procuravit, id est, janam carceris aperuit, nullas vero Christo, qui resurrectionem nobis acquisivit, id est, in carcerem, eumque perpetuum revocavit. Praeterea benedictiones ille: *Crescite et multiplicamini*, Genes. I et IX; *Et patrem multarum gentium constitui te, faciamque te crescere vehementissime*, Genes. XVII; et: *Addat Deus ad hunc numerum multa millia*, Deuter. I. (1), non benedictiones, sed maledictiones essent. Quid enim esset aliud, multiplicari homines, quam impleri carceres?

Rursus, cum Deus Annae supplicanti filios donavit, et Ezechiae vitam prorogavit, et Lazarum, ac filium viduae a mortuis revocavit, non beneficium, sed injuriam fecisset. Denique cur Deus in lege maleficos jubet occidi, ianocentes conservari? et cur in omni Republica bene instituta latrones et parricidae de medio tollantur, si detineri in corpore supplicium est, educi de corpore, beneficium?

Altera ratio est, quia si omnes animae in caelo peccassent, et ideo ad corpora damnata fuissent, falsum esset quod ait Apostolus ad Roman. V: *Regnavit mors ab Adam usque ad Moysen etiam in eos, qui non peccaverunt.*

Et ad Roman. IX: *Cum nondum nati essent, nec aliquid boni, vel mali egissent*. Et in posteriore ad Corinth. cap. V: *Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi, ut referat unusquisque propria corporis sicut gessit, sive bonum, sive malum* (1).

Tertia ratio, si animae de caelo ad terras, de luce ad tenebras, de clarissimo domicilio beatorum ad deterrimum carcerem damnatorum descendarent, cum in corpore vivere incipiunt, falsa esset Scriptura divina, quae ait: *Erat lux vera, quae illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum*, Joan. I. Et rursus: *Multa dicunt quis ostendit nobis bona? signatum est super nos lumen cultus tui Domine*, Psalm. IV. (2).

Porro argumenta Origenistarum facilia sunt, adeo ut sancti Patres ea potius indicare, quam refellere voluerint. Afferbant illud ex Psalm. CXIV: *Convertere, vel revertere anima mea in requiem tuam*. Et illud ex Psalm. CXVIII: *Prusquam humiliarer, ego deliqui*. Et illud ex Psalm. CXLI: *Educ de custodia animam meam*. Et illud ex cap. I. Joannis: *Erat lux vera, quae illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum* (3).

Sed in primo testimonio gratias agit propheta Deo, quod a magnis periculis liberatus ingenti sollicitudine jam careret, et simul hortatur se ipse ad internam pacem et animi tranquillitatem repetendam, quam ob frequentes timores et angustias pene perdidisset. Potest etiam hic locus intelligi de requie sempiterna, a cujus spe per peccatum excidimus, et ad quam per poenitentiam revocamur.

In secundo testimonio agnoscit propheta, et quilibet alius justus, se non immerito a Domino interdum flagellari, et per tentationes humiliari. Quandoquidem peccata sua poenae ejusmodi mereantur.

In tertio, ad litteram loquitur David de spelunca, in qua latebat ab Sauli persecutionem, ut perspicuum est ex titulo Psalmi. Itaque Deum precatur, ut se aliquando liberet ab obsidione illa, ne semper cogatur in spelunca, quasi in custodia delitescere. Spiritualiter autem hic locus intelligi potest de carcere corporis hujus mortalis, a quo sancti viri educi cupiunt: *Quia corpus quod corrumpitur aggravat animam*, ut ait Sapiens c. IX. Unde est illa vox Apostoli ad Rom. VII: *Quis me liberabit de corpore mortis hujus* (4)? Qui-

(1) Rom. V, 14; Rom. IX, 14; II Corin. V 10. — (2) Joan. I, 9; Psal. IV, 6. — (3) Psal. CXIV, 7; ibid. CXVIII, 67; ibid. CXLI, 4; Joan. I, 9. — (4) Sap. IX, 15; Rom. VII, 24.

bus vocibus non cupiunt sancti homines simpliciter a corpore liberari, sed a corpore mortali. Ut in hunc locum annotavit S. Augustinus. Nam alioqui redemptionem corporis magno desiderio expectant, ut ait Apostolus ad Roman. VIII. et si fieri posset (ut ait idem Apostolus II Corinth. V.) non cuperent spoliari, sed supervestiri, ut absorberetur quod mortale est a vita.

In quarto testimonio non significatur, hominem venire in hunc mundum, quasi antea extra mundum fuisset, sed quia cum nihil esset, ac per hoc in mundo non esset, per generationem coepit esse, et vivere in hoc mundo, ut sanctus Cyrillus in commentario recte docet.

Tertia sententia est, animas humanas simul cum Angelis initio conditas fuisse, ac deinde, modo unam, modo aliam ad corpus mitti. Interest autem inter hanc sententiam; et superiorem, quod haec non docet animas in caelo peccasse, neque in poenam peccati corporibus includi, ut superior docebat: sed ideo solum affirmat, animas omnes initio fuisse creatas, ne concedere cogatur, Deum aliquid novi fecisse post diem septimum, cum scriptum sit Genes. I, eo die cessasse Deum ab opere quod instituerat.

Hujus sententiae sunt rabini aliqui Hebraeorum, ut intelligi potest ex commentario rabbi Salomonis in cap. 33. Deuteronom. et ex aliis eorum libris. Eandem sententiam tradidit Gregorius Nyssenus in lib. de anima, cap. 6. Si tamen is liber est ejus et non potius Nemesii, aut alicujus alterius, cum Gregorius Nyssenus in lib. de officio hominis, cap. 28 et 29. ex instituto hanc sententiam refellat. Alios etiam nonnullos ex catholicis doctoribus ejusdem sententiae fuisse, scribit S. Hieronymus in epistola ad Marcellinum, et Anapsychiam, quae est 27 inter epistolas sancti Augustini.

Hanc sententiam S. Hieronymus loco citato, vocat stultam persuasionem. Et sanctus Leo in epistola ad Turbium, cap. 10. his verbis reprehendit: «Catholica fides constanter praedicat, atque veraciter, quod animae hominum, prius quam suis inspirarentur corporibus, non fuerunt.

Denique sanctus Thomas in prima parte summae, quaest. 118. art. 3. eandem sententiam hoc argumento refellit. Anima est na-

tura imperfecta, et pars hominis non totus homo, ac per hoc naturaliter conjungitur cum corpore, ut forma cum sua materia. At absurdum est, Deum inchoasse opus suum a re imperfecta, cum Dei perfecta sint opera, nec minus absurdum est, unam partem hominis factam esse initio mundi, alteram fieri post multa sæcula; igitur anima non fuit antequam corpori inspiraretur.

Propositio, quæ sola probatione indigere videtur, probatur, nam si anima per se perfecta substantia esset, non posset esse forma corporis, formam autem esse certum est tum aliunde, tum ex definitione Concilii Lateranensis sub Leone X. Sess. 8.

Item si anima non conjungeretur naturaliter cum corpore, violenter in eo maneret, neque esset nobis beneficium vitæ, sed pœna.

Denique si anima perfecta esset absque corpore, neque esset pars hominis naturalis, quæri posset, utrum sua voluntate cum corpore copuletur, an aliena. Et siquidem sua voluntate, tria sequentur absurda: primum, quod frustra velit conjungi cum corpore, cum non egeat ejus opera; alterum, quod tot sæculis manserit separata, et nunc deum quasi mutata sententia velit esse in corpore; tertium, quod casu fiat ut in corpore delabatur. Neque enim potest non casu fieri, ut uno tempore concurrat voluntas hominis generantis ac disponentis materiam cum voluntate animæ descendere cupientis ad eam informandam. Sin autem aliena voluntate cum corpore copulantur, certe cogitur a superiori potestate in pœnam peccati præcedentis. Qui est error Origenis paulo ante refutatus.

Neque responderi potest, eam non cogi in pœnam peccati, sed voluntate Dei applicari ad regendum corpus humanum, quemadmodum Angeli applicantur ad incitanda corpora cœlestia. Nam Angeli non formæ cœlorum, neque in eis tamquam carceribus detinentur, neque pœnam ullam ex eo ministerio capiunt: animæ vero ita copulantur corporibus, ut eorum formæ efficiantur, neque intelligant, dum sunt in corpore, nisi per phantasmata corporalia, ut merito in tenebris esse videantur; denique mala corporis ita redunt in animos, ut Sapiens dixerit cap. ix: *Corpus quod corrumpitur, aggravat animam* (1). Itaque si animæ in cœlo fuerunt antequam cum corpore jungerentur, negari non potest quin in pœnam alicujus peccati

invite detrudantur in corpora, quemadmodum scelesti homines inviti coguntur ad carceres.

Argumenta contraria duo sunt, quæ breviter refellenda videntur. Objicitur primo Scriptura, quæ in i. cap. lib. Genes. refert, hominem sexta die creatum fuisse ad imaginem et similitudinem Dei: ac deinde cap. ii. refert, hominem post septimam diem formatum fuisse ex limo terræ. Videtur enim ex his locis satis aperte colligi, hominem creatum fuisse quoad animam, in qua proprie est imago Dei, sexta die; quoad corpus, quod ex limo terræ constat, post septimam diem. Et quia eadem est ratio cæterorum hominum, videtur dicendum, animas omnes creatas fuisse sexta die inter opera primæ creationis rerum, corpora vero post septimam diem paulatim per generationem multiplicari.

Objicitur secundo, absurdum esse, ut aliquid novi producat a Deo post septimam diem, in qua finem imposuit omnibus operibus suis. Produceret autem aliquid novi, si animas quotidie procrearet ex nihilo, id est, quæ neque in potentia materiæ, neque in virtute seminali in primis sex diebus condita fuissent.

Ad primam objectionem respondeo, in duobus illis locis narrari productionem totius hominis, sed in uno brevius, in altero plenius. Itaque totus homo conditus fuit sexta die, tum quoad animam, tum quoad corpus; sed quia id fuerat in primo cap. Genesios breviter indicatum, et res erat magni momenti placuit Spiritui sancto in secundo capite iterum relexere narrationem eandem, et totum ordinem creationis humanæ fuis explicare. Et quamvis imago Dei proprie resideat in anima, tamen ratione animæ totus homo recte dicitur conditus ad imaginem Dei. Et certe Scriptura in primo illo capite Genesios non dicit, factam esse animam ad imaginem Dei, sed factum esse hominem, eumque masculum et foeminam, eisque dictum: *Crescite et multiplicamini*. Quæ certe non soli animæ, sed toti homini conveniunt.

Ad alteram objectionem S. Augustinus in epist. 28. ad Hieronymum, responderi posse dicit, Deum cessasse die septimo ab opere suo, quia nihil postea fecit novum, sed gubernavit, et multiplicavit opera, quæ primitivis diebus fecerat. Itaque animarum creas

tionem non esse novam, quia jam animam unam ejusdem speciei cum cæteris, sexto die fecerat.

Possumus etiam respondere, animas dici posse, creatas fuisse omnes sexta die, non actu, sed virtute. Nam cum Deus produxit principia generationis humanæ, hoc est, virum et foeminam, eisque dixit: *Crescite et multiplicamini*, tum non solum produxit in virtute omnia corpora humana, quæ per generationem propaganda erant, sed etiam voluit, ut quotiescumque materia rite præparata esset ad humanam generationem, continuo anima existeret, et corpus illud animaret, ac per hoc non solum corpora, sed totos homines in virtute produxit, cum duos illos homines condidit, eisque vim generis propagandi attribuit.

Quare licet animæ creentur ex nihilo in eo ipso temporis puncto, quo corporibus inspirantur, tamen ita est hoc perpetuum, et secundum naturæ ordinem initio constitutum procedit, ut pro miraculo habendum sit, si anima corpori disposito ac preparato, suo tempore desit.

Quarta sententia est, animas non minus a parentibus trahi, quam corpora; ita ut ex anima patris, sit anima filii, quemadmodum ex corpore patris, est corpus filii. Auctor hujus sententiæ primus inter Christianos Tertullianus fuit, quem secutus est Apollinaris, ut sanctus Hieronymus refert, in epistola supra citata ad Marcellinum, et Anapsychiam. Ubi etiam idem auctor dicit, in eadem sententia fuisse maximam partem occidentalium. Eandem sententiam attributam fuisse Luciferianis, testatur sanctus Augustinus in libro de hæresibus, capite octogesimo primo.

Hanc sententiam ut exploratum errorem rejiciunt ac refellunt omnes Theologi Scholastici, cum Magistro sententiarum lib. ii. distinct. 47. et 48. eamque S. Thom. in prima parte, quæst. 118. art. 2. disertis verbis hæresim appellat.

Ac primum refutari solet hæc sententia ex capite ii. Genesios. Nam Deus ut discrimen ostenderet inter animam humanam, et animas bestiarum, de bestiis dixerat, cap. i: *Producant aquæ reptile animæ viventis, et volatile super terram*. Et rursus: *Producat terra animam viventem in genere suo, et reptilia, et bestias, etc.* (1). At de homine, non

ait, producat terra, sed, formavit ipse hominem de limo terræ, et inspiravit in faciem ejus spiraculum vitæ. Ex quo intelligimus, animas bestiarum materiales esse, et ex materia ipsaeductas, animam humanam non ex limoeductam, sed ab ipso creatore inspiratam.

Neque nos movere debet, quod Philastrius in Catalogo hæreticorum, capite nonagesimo nono, inter hæreticos numerat eos, qui censent spiraculum illud vitæ esse animam rationalem, et non potius gratiam Spiritus sancti. Nam Philastrius in ea re parum considerate locutus est, ut sanctus docet Augustinus, lib. xiii. de Civit. Dei, cap. 24. tantum enim abest, ut hæc sententia sit hæretica ut contraria non solum repugnet sanctis Patribus, Chrysostomo homil. 12. et 13. in Genesim; Hieronymo in epistola ad Pamphiliam, de erroribus Joannis Hierosolymitani; Augustino lib. xii. de Civitat. Dei, cap. 23. et lib. xiii. cap. 24; Theodoro quæst. 23. in Genesim; Eucherio, lib. i. in Genesim, et aliis; sed etiam Apostolo Paulo, qui in epistola priorè ad Corinthios, cap. 15. dicit hominem initio conditum fuisse animalem, deinde post resurrectionem futurum spirituale. Et probat, quia scriptum est: *Factus est homo in animam viventem* (2). Quare spiraculum illud vitæ (Apostolo teste) non dedit homini esse spirituale, quale habetur per gratiam sancti Spiritus, sed esse animale, quod habetur per animam, quæ prestat corpori esse, et vivere.

Est autem proprie sententia ejus loci: *Inspiravit Deus in faciem* (sive ut Hebræa verba sonant *in naves*) *eius spiraculum vitæ*, hoc est, posuit Deus in naribus corporis illius ex limo terræ conflati spiritum, ac fecit, ut spirare ac vivere inciperet. Respiratio enim signum est vitæ; quia vero non vivit homo sine anima, quæ est vitæ principium, ideo cum dicitur Deus dedisse homini, ut spiraret ac viveret, intelligitur animam quoque dedisse, per quam fit, ut homo spiraret, ac vivat. Quod si Patres aliqui (ut Irenæus, Cyprianus, Basilius, quos citavimus in lib. de loca primi hominis, cap. 3.) interdum hunc locum exponunt de gratia Spiritus sancti, non de anima ratio-

(1) Sap. IX, 45.

(1) Gen. I. — (2) Gen. II, 7.

nali, si non ad litteram, sed mystice Scripturam accipiunt.

Sed observandum est, hunc locum satis efficaciter demonstrare animam primi hominis non ex materiaeductam, sed a Deo ex nihilo fuisse creatam. Ceterum non cogere ut idem de animabus reliquis iudicemus. Posset enim responderi, quemadmodum Deus primi hominis corpus ex limo terrae formavit, reliqua vero corpora non per se ex limo terrae, sed per generationem ex parentum corporibus procreata: ita primi hominis animam a Deo proprie atque ex nihilo fuisse creatam, nunc vero ex illa prima reliquis propagari.

Quare ut sanctus Augustinus disputat in epist. 28. ad Hieronymum, nullus fortasse Scripturae locus invenietur, in quo perspicue doceatur, animas non fieri ex propagine, sed creari. Nam loco illa, *Qui fingit sigillatim corda eorum*, Psalm. XXXII; et, *Spiritus redent ad Deum, qui dedit illum*, Eccles. ult.; et, *Flatum omnem ego feci*, Isaiæ LVII (1), probant quidem animarum omnium conditorem esse Deum, tamen non indicant modum quo a Deo sint conditae, utrum per creationem ex nihilo, an per propagationem ex anima primi hominis.

Nos igitur his omissis duobus modis efficaciter demonstrare conabimur, animas non propagari ex parentibus, sed creari; primum traditione ecclesiastica, deinde rationibus evidenter ductis ex principiis fidei. Quod ad primum attinet, afferemus testimonia Patrum, qui sententiam de propagine animarum aperte reprehendunt.

Sanctus Hilarius lib. X. de Trinitate ante medium libri: « Anima, inquit, hominis opus est Dei, carnis vero generatio semper ex carne est. » Et infra: « Ut per se sibi assumpsit ex Virgine corpus, ita ex se sibi animam sumpsit, quae utique nonquam ab homine gignentium originibus praebetur. »

Sanctus Ambrosius libro de Noe et Arca, cap. 4: « Plerumque, inquit, Angelos, filios Dei Scriptura vocat, quia ex nullo homine generantur animae. » Item libro de paradiso cap. 11: « Considera, inquit, quia de corpore costam sumpsit, non de anima portionem, hoc est, non animam ex anima, sed os de ossibus, et caro de carne. »

Sanctus Hieronymus in commentario capituli postremi Ecclesiastae? « Satis, inquit,

ridendi sunt, qui putant animas ex corporibus seri, et non a Deo, sed a corporum parentibus generari. » Item in lib. III. Apologiae adversus Ruffinum, ultra medium, et in epistola ad Pammachium de erroribus Joannis Hierosolymitani ante medium, recitatis sententiis Origenis, Tertulliani et Apollinaris Haereticorum, de anima, dicit: « Ecclesiasticum dogma esse, ut Deus quofidie animas fabricetur. » Ubi cum opponat Ecclesiasticum dogma sententiis Haereticorum, videtur omnino sensisse, Catholica fide esse tenendum, animas non traduci a parentibus, sed creari.

Sanctus Joannes Chrysostomus homil. 23. in varia loca Matthaei: « Anima, inquit, nec generat, nec generatur, nec ullum agnoscat patrem praeter eum, cuius voluntate creata est. »

Sanctus Gregorius Nysenus in libro de anima, cap. 6, refellit ex proposito sententiam de propagatione animarum ex parentibus tanquam exploratum errorem.

Theodoretus lib. V. ad Graecos, qui est de natura hominis circa medium libri: « Formari prius, inquit, in alvo matris infantem ait (Moses) ac tum denique jam perfecto corpore animari, non ita quidem ut anima praexistens aliunde corpori inseratur. Neque ut enascatur ex semine, sed divino insititio, sicut ab initio insita naturae lex fuit, creationem accipiat. » Addit in eodem loco Theodoretus, hoc esse dogma, in quo convenienter omnes Scripturae Apostolorum et Prophetarum.

S. Cyrillus lib. I. in Joannem, cap. 9: « Opportune, inquit, ac juste non peccare in hac carne jubemur: quoniam eo copiamus esse tempore, quo una cum corpore in hunc mundum venimus, ac quasi a loco quodam, a nihilo ad esse pervenimus. » Quo loco Cyrillus scribit, non solum animam ante corpus non fuisse, sed etiam, a nihilo ad esse pervenisse. Quamvis enim de toto homine loqui videatur, cum ait non peccare in carne, jubemur, etc., tamen de sola anima loquitur, quae per intellectionis figuram homo etiam dici solet, ut perspicuum est ex tota illa disputatione.

S. Augustinus, quamvis (ut paulo post dicemus) incertam esse crediderit originem animarum, et in lib. X. de Genesi cap. 23. scripserit, opinionem, quae asserit propa-

ginem animarum, niti fortioribus argumentis quam sententias caeteras: tamen in epist. 157. ad Optatum, quam scripsit multo posteriori, apertissime refellit eam sententiam, quam nos modo refutare conamur: « Itaque illi, inquit, qui propaginem animarum inconside-rata temeritate defendunt, etc. » Et in eadem epistola loquens de sententia Tertulliani, sic ait: « Quo quid perversius dicit potest? »

S. Leo in epistola ad Turbium, cap. 10: « Catholica fides, inquit, constanter praedicat atque veraciter, quod animae hominum priusquam suis inspirarentur corporibus non fuere, nec ab ullo incorporarentur, nisi ab optime Deo, qui et ipsarum est creator et corporum. » Idem in epist. 11. ad Julianum, docet eo modo nobis animas inspirari, quo fuit inspirata Christo: ac certum est, Christi animam non fuisse propagatam ex parentibus, ut docet sanctus Augustinus lib. 10. de Genesi cap. 19, sed creatam a Deo.

Vide in eandem sententiam auctorem de operibus Cardinalibus Christi (quod opus habetur inter opuscula S. Cypriani) in sermone de resurrectione; auctorem libri de Ecclesiasticis dogmatibus, cap. 14. quod opus habetur in quarto tomo S. Augustini. S. Bernardum serm. 27. in Cantica, Innocentium III. in commentario Psalm. L. Denique Concilium Lateranense sub Leone X. sess. 8.

Ad quae testimonia potest etiam addi populorum consensus; est enim ita insitum in mentibus fidelium, animas a Deo recens creari, cum fetus in utero matrum animantur, ut etiam agricolae, fabri, sutores, mulierculae, pueri hoc sciant, et si quis contrarium publice doceret, pessime omnino apud Catholicum populum audiret: « Miraris, » inquit sanctus Hieronymus in II. lib. Apologiae adversus Ruffinum, « si contra te fratrum scandala concitentur, cum id nescire te iures quod Christi Ecclesiae se nosse fateantur? » Venio ad rationes: quae ducuntur ex principiis fidei. Si quidem ea, quae evidenter deducuntur ex articulis fidei, pertinent etiam ad fidem.

Prima ratio animas hominum esse immortales principium est fidei, et quidem primum et certissimum, et in scripturis sanctis omnium consensu luculenter expressum. At si animae hominum sunt immortales, necessario per se subsistunt. Nam si non per se subsisterent, sed penderent a corpore, ut

animae pecudum, illo pereunte, et ipsas interire necesse esset. Rursus si animae hominum per se subsistunt, certe etiam per se producuntur. Illa enim per se producuntur, quae per se subsistunt, illa producuntur, ad productionem alterius, quae ad existentiam alterius existunt. Denique si animae hominum per se producuntur, id manifeste sequitur, ut non fiant ex propagine, sed creentur ex nihilo. Quae enim ex propagine fiunt, ut animae omnium bestiarum, non per se fiunt, sed ad compositi generationem existunt. Animae igitur hominum, aut per se fiunt, quod est creari, non traduci, aut non sunt immortales, quod est (ut diximus) contra fidem.

Secunda ratio: si animae hominum a parentibus trahuntur, vel trahuntur ex corpore vel ex anima parentum; si ex corpore, sunt igitur corporales, ac per hoc mortales, ut caeterae, quae ex corporali semine producuntur. Si ex anima, vel ex tota, vel ex parte; si ex tota, igitur vel parens caret deinceps anima, quippe qui totam transfudit in filium; vel tota manet in patre, et in filio. Utrumque est evidenter falsum; nam experientia testatur, parentem per generationem anima non destitui; et non esse unam atque eandem animam patris et filii; ut omnino singulare, ac proprium esse divinae naturae ob eius infinitatem, ut una numero sit in pluribus personis. Sin autem non ex tota, sed ex parte animae patris existit anima filii, igitur anima partibilis est, ac per hoc corporalis et mortalis. Ita semper reditur ad articulum de animae immortalitate.

Dices, non fit anima ex corpore, neque ex anima patris, sed ex semine animae, quod cum semine corporis transfunditur in utero matris. Id enim sensisse eos, qui animam fieri ex propagine contendebant, testatur S. Augustinus lib. X. de Genesi, cap. 20. Respondeo, vel semen animae corporale est, vel spirituale: si corporale, non poterit ex eo fieri anima spiritualis; si spirituale, iterum quaeremus, sit ne substantia, vel accidens. Nam si substantia est, vel ex nihilo fiet, vel ex alia substantia; si ex nihilo, igitur creabitur ab homine substantia spiritualis; si ex alia substantia, iterum quaeremus, sit ne illa corporalis, an spiritualis, et sic dabitur progressio in infinitum. Si vero sit accidens, virtus scilicet quaedam seminalis, tum semen animae non erit materia, sed instrumentum agentis, At nos materiam quaerimus, nisi quis

(1) Psal. XXXII, 15; Eccl. XII, 7; Isai, LVII, 16.

ita desipiat, ut velit patrem ex nihilo animam facere, quod solit convenit creatori.

Tertia ratio: omnis forma, quae per veram generationem producitur, si a corpore separatur, necessario perit. Id enim est formam per veram generationem produci, de potentia materiae virtute producentis educi. Quod autem de potentia materiae educitur, ita pendet a materia, ut sine ea neque fieri, neque esse queat. Est autem anima humana vera corporis forma, ut in Concilio Lateranensi sessione 8. declaratum est, et, si a parentibus trahitur, per veram generationem sine dubitatione producitur. Neque enim homines aliter filios gignunt, quam animantia caetera, tantumque abest, ut homines propria aliqua actione, quae soli homini conveniat, gignant, ut potius usum rationis in ipso actu generationis amittant. Quare si anima humana traducitur, non secus atque anima bestiarum, et generabitur ex materia, et a materia separata deficit, ac peribit. Sic igitur demonstratum sit, animas humanas non fieri ex propagine, sed creati. Neque argumenta quae contra fieri solent, magnam vim habent.

Obijci solet primum illud Genes. XLVI: *Omnes animae, quae egressae sunt de femore Jacob, fuere sexaginta sex* (1). Respondetur, per animas eo loco intelligi debere ipsos homines, qui anima constant. Frequens enim est in Scripturis usus ejus figurae, quae dicitur intellectio, cum videlicet aut totum ex parte, aut ex toto pars intelligitur. Sic in lib. I Regum cap. XXVIII. dicitur, Samuel apparuisse Saül, cum ei anima Samuelis apparuisset. Sic in lib. Levitici cap. 5. accipitur anima pro homine eum dicitur, si peccaverit anima, et audivit vocem jurantis. Item anima, quae tetigerit aliquid immandum. Item anima, quae juraverit, etc.

Obijciitur secundo, argumentum ductum ex cap. 7. epistolae ad Hebraeos, hoc modo, Christus et Levi fuerunt in lumbis Abrahae, quando is decimas obtulit summo sacerdoti Melchisedech; et tamen Levi decimatus dicitur, cum pater ejus Abraham decimatus fuit, Christus autem non dicitur decimatus (inde enim probat Apostolus sacerdotium Christi praestantius esse sacerdotio levitico) quia sacerdotium Christi est secundum ordinem Melchisedech, qui ab ipso Levi in lumbis Abrahae delitescens decimas accepit, igitur

tur non eodem modo fuerunt in lumbis Abrahae Christus et Levi, sed propria quadam et certa ratione fuit Levi, qua non fuit Christus. Fuit autem Christus in lumbis Abrahae ratione corporis, ergo Levi in iisdem lumbis fuit ratione corporis, et ratione animae.

Hoc argumentum proponit, et solvere conatur S. Augustinus lib. x. de Genesi, cap. 19. Nos breviter respondemus, aliter fuisse in lumbis Abrahae Levi, quam Christum, non quod Levi fuerit in lumbis Abrahae ratione animae et corporis, Christus autem solum ratione corporis, sed quia Christus fuit in lumbis Abrahae secundum materiam carnis, non secundum rationem seminalem, Levi autem secundum utrumque. Siquidem Christum matrem habuit ex progenie Abrahae, non patrem; mater autem in generatione materiam praebet, non vim activam, quae solum residet in semine viri, quaeque tamquam instrumentum viri, format corpus quod generatur. Notum est enim ex Evangelio, Christum a Virgine per Spiritum sancti virtutem conceptum, et ex Virgine mirabiliter natum esse. Porro Levi et patrem et matrem habuit ex progenie Abrahae, atque ideo in lumbis ejus fuit secundum materiam carnis ratione matris, et secundum rationem seminalem ratione patris. Atque haec causa fuit, cur Christus non contraxerit originale peccatum, neque opus habuerit decimas solvere, Levi autem et peccato subjectus, et in Abrahamo decimatus fuerit.

Obijci solet tertio, si animae non trahantur a parentibus, sed creentur a Deo, et corporibus per generationem dispositis inspiciantur, sequi hoc absurdum, ut Deus adulteris, et fornicariis in procreatione hominis cooperetur. Quippe qui fornicariis, et adulteris conceptibus animas largiatur. Quod argumentum ab Apollinare excogitatum, Gregorius Nyssenus lib. XII. de anima, cap. 6. pene insolubile judicavit.

Sed respondit S. Hieronymus in lib. III. Apologiae contra Rufinum, non magis absurdum esse ut Deus adulteris conceptibus inspiret animas, quam ut terra gremio suo confoveat semina, quae safor furto sustulerit, vel immunda projecit manu. Quam similitudinem elegantissimam esse scribit S. Augustinus in epist. 28. ad Hieronymum.

Spd si quis scholasticam solutionem requirat, breviter respondemus, in fornicatione,

et adulterio duo quadam considerari posse, actionem naturalem generationis humanae, et vitium transgredientis legem Dei in opere illo perferendo; ac primum quidem bonum esse, et ei bono bonum Deum cooperari, cum animas in materiam rite dispositam, ac praeparatam infundit: secundum esse malum, et ei Deum nulla ratione cooperari.

Quinta sententia eorum est, qui censent, latere originem animae, neque esse aliquid temere definiendum. Hujus sententiae ad mortem usque fuit sanctus Augustinus, ut intelligi potest ex lib. x. de Genesi. Item ex quatuor libris de origine animae, quos scripsit jam senex, et ideo scripsit, ut ostenderet, se de hac re non sine magna causa non audere certam proferre sententiam. Rursus in epist. 28. ad Hieronymum, et ex epist. 157. ad Optatum. Denique ex lib. II. Retractationum, cap. 56. S. Augustini cunctationem secuti sunt S. Gregorius in epistola ad Secundinum, quae habetur in registro epistolarum ejus lib. VII. cap. 27. et Eucherius in commentario secundi capitis libri Geneseos. Neque desunt, qui in eadem dubitatione adhuc perseverandum esse velint.

Nos tamen hoc tempore hanc sententiam minime tutam esse censemus, et ideo sententiae sextae subscribimus, quae docet, hominibus singulis animas singulas, non ex propagine, sed ex nihilo, tunc primum creari, atque infundi, cum in utero matrum factus concepti, atque ad animationem praeparati sunt. Quae sententia est omnium auctorum, quos adduximus contra sententiam quartam, exceptis Augustino et Gregorio Nysseno.

Porro ratio, cur quintam sententiam explodendam, et hanc sextam amplectendam esse judicemus, duplex est. Primum enim habemus hoc tempore praeter testimonia Patrum, qui sancti Augustini tempora praecesserunt, rescriptum sancti Leonis primi, supra citatum ad Turbium, decretum Leonis decimi in Concilio Lateranensi, consensum Theologorum omnium, qui his quingentis annis floruerunt; denique rationes egregias a Theologis excogitatas; quibus argumentis sanctus Augustinus caruit.

Deinde tota causa, quae sanctum Augustinum impedit, ne creationem novarum animarum certo sibi persuaderet, fuit argumentum Pelagianorum contra peccatum originale, quod superiori capite proposuimus. Nam argumenta caetera contra novam animarum

creationem, idem Augustinus facile se putavit posse dissolvere, et reipsa dissolvit in epist. 28. ad Hieronymum, sed in eadem epistola, ut etiam in 157. ad Optatum, ingenue confitetur, se neque legendo, neque orando, neque ratiocinando invenire potuisse, quomodo cum animarum creatione peccatum originis defendatur.

Ceterum remota questione peccati originalis, S. Augustinus sententiam de creatione animarum verissimam esse non dubitavit. Nam in I. lib. de origine animae, cap. 19. posteaquam enumeravit quatuor errores, qui in questione de anima cavendi sunt, ita scripsit: « Nihil ergo istorum quatuor dicentes, quoniam quodlibet eorum falsum, atque impium est, hanc sententiam suam » (de nova creatione animarum) « non solum me non vetante, sed etiam favente, et gratias agente defendant. » Et in epist. 28: « Nam licet, inquit, nemo faciat optando, ut verum sit quod verum non est, tamen si fieri posset, optarem, ut haec sententia vera esset, sicut opto, ut si vera est, abs te liquidissime, atque invictissime defendatur. » Et in epist. 157: « Et si inveneris, inquit, quod te querere admonui, quod ipse adhuc, fateor, non inveni, defende quantum potes, atque asserere animarum infantium ejusmodi esse novitatem, ut nulla propagatione deuantur: et nobiscum quod inveneris fraterna charitate communica. Si autem non inveneris, nec sie jam temere in aliam sententiam tua defleatur assensio, ut ea ex illa una credas propagando traduci, ne forte alius invenire possit, quod ipse non possit, aut aliquando invenias quod nunc non potes. » Et infra sic ait: « Si optes animas sic alienas a propagatione defendere, ut tamen hoc chirographo, quod sola Christi morte rumpendum est, rectissima ratione demonstrantur obstricta, non solum nemine prohibente defende, verum etiam id nobis quomodo tecum defendere possimus ostende. Si autem non potes, melius origo animae latet. »

Ex his locis perspicuum est, S. Augustino, sententiam nostram de creatione animarum, visam esse longe veriore, quam sententiam de propagatione. Neque obijci debet, quod in lib. x. de Genesi, cap. 23. videatur magis propendere in sententiam de propagatione. Neque enim confert eo loco sententiam cum sententia, sed argumenta cum argumentis, ac dicit, sententiam de propagatione nisi fortiori argumento. Non tamen inde sequitur

(1) Gen. XLVI. 26.

eam sententiam visam illi fuisse veriorum.

Adde quod epistolam ad Hieronymum de origine animæ, scripsit Augustinus posterius, quam libros de Genesi, et epistolam ad Optatum adhuc posterius, et post utramque scripsit libros quatuor de origine animæ, jam valde senex, ut ex lib. II. Retractionum intelligi potest. In his autem scriptis semper magis, ac magis invenitur recessisse a sententia de propagine, et accessisse ad sententiam de creatione animarum. Igitur sola traductio peccati originalis Augustinum impedit, quo minus creationem animarum crederet.

At revera neque animarum creatio impedit traductionem, ut in sequenti capite demonstrabimus; neque propagatio animarum ex anima Adami propagationem peccati juvat, siquidem Adamus, quoad animam, justificatus fuit a peccato antequam filios generaret; sæpe etiam parentes justi, et peccato originali carentes filios gignunt: non potest autem ex anima justa trahi anima injusta, ac per hoc non ideo traducitur peccatum in prolem, quia anima fit ex anima.

Quare cum argumentum illud de peccato originis solum cunctationis S. Augustino causa fuerit: illud autem non minus facile dissolvatur posita creatione animarum, quam posita propagine, ut mox, Deo volente, docebimus, nulla causa est, cur amplius dubitandum esse credamus: certe quidem S. Augustinus, si nunc inter homines viveret, non solum faveret, sed etiam gratias ageret iis, qui nostram hanc sententiam tuerentur.

CAPUT XII.

Explicatur quomodo peccatum originis traducatur, et solvitur argumentum Pelagianorum, quod cap. X. extremo propositum fuerat.

Explicata questione de origine animæ, explicandus est modus, quo peccatum originale traducitur. Hinc enim solutio pendet argumenti Pelagianorum, quod semper est habitum difficillimum.

Igitur sanctus Augustinus nunquam plane in hac questione sibi satisfecit. Hinc est illud in lib. I. de moribus Ecclesie, cap. 22. nihil esse peccato originali ad prædicandum notius, nihil ad intelligendum secretius. Hoc

est, nihil esse notius, quam peccatum originale traduci, nihil obscurius, quam quomodo traducatur. Hinc etiam in epist. 29. ad Hieronymum consolatur se his verbis: « Elegerat dictum esse narratur, quod huic rei satis apte convenit. Cum quidam ruisset in puteum, ubi aqua tanta erat, ut eum magis exciperet, ne moreretur, quam suffocaret, ne loqueretur, accessit alius, et eo viso admirans, ait, quomodo huc cecidisti? At ille, obsecro (inquit) cogita quomodo hinc me libereres, non quomodo huc ceciderim, quæras. Ita quoniam fatemur, et fide Catholica tenemus, de reatu peccati tanquam de puteo, etiam parvuli infantis animam Christi gratia liberandam, satis est ei, quod modum, quo salva fiat, novimus, etiamsi nunquam quomodo in malum illud devenerit noverimus. » Hæc eo loco.

Tamen in lib. V. adversus Julianum, cap. 3. explicat sententiam suam de proposita questione his verbis: « Profecto aut utrumque vitiatum ex homine trahitur, aut alterum in altero tamquam in vase vitiatum corrumpitur; ubi occulta justitia divina legis includitur. Quid autem horum sit verum, libentius disco, quam dico, ne audeam docere quod nescio. » Horum verborum sensus hic est: Aut utrumque, id est, anima et corpus, secundum illorum sententiam, qui propagationem animarum defendunt, vitiatum trahitur: aut alterum in altero, id est, anima in corpore tamquam in vase vitiatum corrumpitur, secundum sententiam eorum, qui animas a Deo creari censent: et solam carnem corruptam a parentibus traduci volunt.

Porro carnem ideo corruptam trahi, scribit idem Augustinus, quia cum libidine generatur. Non enim generationem, sed libidinem esse, quæ proprie peccatum traducit. Vide Augustinum, lib. I. de peccatorum meritis et remissione, cap. 9. lib. I. de nuptiis, et concupiscentia, cap. 24. lib. V. in Julianum cap. 2. et Fulgentium lib. de fide ad Petrum, cap. 2.

Hæc sententia si accipiatur ut verba sonant, ut eam acceperit videntur Petrus Lombardus in secundo sententiarum, distinct. 31. et Gregorius Ariminensis, et Gabriel in eodem loco, ferenda non videtur. Primum enim non potest intelligi, quemadmodum caro, quæ corpus est, animam inficiat, quæ spiritus est. Deinde labes carnis proprie peccatum esse non potest, præsertim antequam anima rationalis accedat, quare tametsi caro

animam inficeret, non tamen inficeret contagione peccati. Adhæc, certum est, in Adamo vitium prius in anima, quam in carne fuisse, et ab anima ad carnem, non a carne ad animam transivisse: « Ab animo (inquit Augustinus lib. V. in Julianum, cap. 3.) cœpit clatio, et ad præceptum transgrediendum inde consensus, tunc est caro facta peccati, etc. » Cur igitur in filiis Adami, ad quos hereditas peccati ejusdem devoluta est, non idem ordo servetur.

Præterea, si quis jam ex nihilo crearetur, quales nos nascimur, quod posse fieri supra demonstratum est, is neque haberet, neque traduceret in posterum originale peccatum, ut Concilium Tridentinum statuit sess. 6. cap. 3. ubi dicit, eos solos peccatum originis trahere posse, qui ex Adami semine procreantur; at is non careret concupiscentia et ardore libidinis, ut notum est ex iis, quæ supra docuimus; igitur non est proprie carnis vitium, quod animam inficit, et peccatum in posterum trajicit.

Præterea si duo homines, vir et femina, ex Adamo nati, singulari privilegio Dei, sine libidine generarent, peccatum nihilominus in filios suos transmitterent, quia filii horum parentum, vere filii essent Adami, et in eo peccassent, in quo omnes peccaverunt, Rom. IV. neque gratia personalis proximorum parentum in eos transfunderetur. Non igitur libido generantium originalis est causa peccati.

Accedat postremo, quod si libido esset causa peccati, ille majus peccatum traheret, qui cum majori libidine conciperetur. Quod est manifeste falsum, cum peccatum originis in omnibus hominibus sit æquale.

Fuerunt igitur qui existimarent, animam in carne vitari, non quod vel in carne peccatum proprie dictum hæreat, vel caro spiritum proprie inquinare possit: sed quod caro desituta originali justitia, ac rebellis rationi effecta, animam deorsum trahat: ac per hoc obliquam et distortam efficiat. Illa vero obliquitas est peccatum. Ita sensisse videntur Alexander Alensis in 2. p. quæst. 105. memb. 4. et S. Bonaventura ibid. art. 1. quæst. 2.

Sed hæc sententia refellitur iisdem argumentis, ac præsertim quatuor postremis. Et præterea, si res ita se haberet, sequeretur parvulos ante usum rationis non habere

peccatum originis, nisi in potentia. Neque enim anima trahitur deorsum a carne, nisi quando caro concupiscit contra spiritum, quod non fit ante usum rationis. Deinde vel spiritus carni male concupiscenti resistit, vel succumbit; si resistit, non peccat; si succumbit, peccatum actuale committit.

Est alia sententia, quam verissimam esse non dubito, S. Anselmi in libro de conceptu virginali, cap. 7. et 10, sancti Thomæ in 1. 2. quæst. 81. art. 1. et quæst. 4. de malo, art. 1. necnon Scoti, Durandi et aliorum, in secundum sententiarum, distinction. 31. ad traductionem peccati originalis nihil aliud requiri, nisi ut homo per veram generationem ab Adamo descendat. Hoc enim ipso, quod aliquis in lumbis Adæ fuit, cum is præceptum in paradiso transgrediretur, in illo ejus peccato communicavit. Nam (ut Apostolus loquitur ad Roman. V.) *in illo omnes peccaverunt* (1), omnes, inquam, qui in lumbis ejus erant.

Neque aliud sibi volunt verba sancti Augustini: « Alterum in altero tamquam in vase vitiatum corrumpitur. » Significatur enim his verbis, animam non pollui, cum creatur a Deo, sed cum per conjunctionem cum carne ex Adamo tracta, pars hominis efficitur. Neque enim anima, ut consideratur antequam corpori inaspiret, filia est Adami, sed homo est filius Adami: homo autem tunc primum existit, cum anima carni conjungitur.

Pari ratione, cum S. Augustinus tam sæpe repetit, non generationem, sed libidinem esse, quæ peccatum traducit, non vult significare, ipsam libidinem actualem esse veram causam originalis peccati, quod absurdum esse paulo ante demonstravimus; sed indicare voluit, causam peccati originalis non esse simpliciter propagationem, nam etiam in paradiso propagatio fuisset, ubi tamen peccatum non fuisset, sed propagationem ex natura corrupta, cujus argumentum certissimum est ardor libidinis, sine quo ardore, ne sanctissimi quidem conjuges generare solent.

Ex his, quæ hactenus dicta sunt, facile erit argumentum illud Pelagianorum solvere, quod ad finem capituli decimi propositum fuit. Argumentum hoc erat: peccatum non in carne, sed in anima sedem habet, sed anima non trahitur ex Adamo, igitur nec peccatum trahitur ex Adamo.

(1) Rom. V. 12.

Respondemus ad assumptionem argumenti, animam non trahi ex Adamo, quasi ab Adamo fiat, vel ex Adami anima fiat, sed tamen esse partem hominis qui vere trahitur ex Adamo. Quare neganda est illa consecutio: Igitur nec peccatum trahitur ab Adamo. Neque enim, ut peccatum ex Adamo trahatur, necessarium est, ut anima fiat ab Adamo, sed satis est, si homo ipse ejus pars est anima, fiat ab Adamo.

Porro vere et proprie dicitur homo hominem generare, tametsi anima non producat ab homine, sed inspiretur a Deo. Nam generatio non terminatur ad productionem formæ, vel materiæ, sed compositi.

Proinde quanimam cum carne conjungit, is vere hominem facit. Conjungit autem animam cum carne is, qui materiam ita disponit, quod facit homo per generationem, ut infallibiliter anima consequatur. Homo igitur hominem per generationem, vere producit, undecumque existat anima.

Ex quo intelligimus, non solum non impediri traductionem peccati ex eo, quod animæ creentur a Deo, sed neque multum juvari, vel illustrari, si animæ hominum intelligantur fieri ex propagine; quemadmodum animæ bestiarum fiunt. Nam bestiarum animæ non fiunt ex propagine, quasi pars aliqua animæ parentum trajiciatur in prolem (pater enim solum præbet semen, quod superfluum alimenti, et mater sanguinem menstruum, qui est etiam superfluum alimenti, et neutrum est pars animantis); sed quia parentes generando disponunt materiam usque ad animationem.

Itaque sive animæ flant ex propagine, sive inspirentur a Deo, non potest reddi commodior et expeditior ratio traductionis peccati, quam sit ea, quam assignavimus, quia videlicet quicumque per carnalem generationem concipiuntur, veri sunt Adæ filii. Proinde nulla causa est, cur propter originale peccatum de animalium creatione amplius dubitemus.

(1) Rom. V, 12; I Corin. XV, 22.

CAPUT XIII.

Non ab Evo, sed a solo Adamo peccatum originale trahi.

Explicavimus hætenus primam controversiam de peccato originis, quæ erat: An sit aliquod peccatum, quod per generationem trajiciatur in posteros. Nunc antequam ad alteram controversiam principalem, quæ erit de natura peccati originis, veniamus, tractandæ videntur tres questiones breviores. Prima, unde hoc peccatum trahatur. Altera, ad quos trahatur. Tertia, quod peccatum trahatur.

De prima questione illud est certum, hoc peccatum ex Adamo trahi. De illo enim Apostolus dicit: *Per unum hominem peccatum intravit in mundum, etc.* ad Roman. v. Et: *Sicut in Adam omnes moriuntur, ita in Christo omnes vivificabuntur*, I ad Corinth. xv. (1). Duo sunt, quæ in controversiam vocari possunt, unum, si Eva sola peccasset, Adamo in innocentia permanente, an peccatum Evæ ad posteros traduceretur; alterum, si primi parentes non peccasset, peccasset autem Cain, vel aliquis alius ex posteris Adæ, utrum peccatum illud ad filios dimanaret.

Quod ad priorem questionem attinet, conveniunt omnes, peccatum proprie dictum non fuisse trajiciendum in posteros, si sola Eva peccasset; tamen in eo dissentiunt, quod aliqui existimant, ex peccato solius Evæ dimanaturam in filios moriendi necessitatem, et cætera incommoda, quæ mortalitas secum trahit.

Alii contra disputant, neque peccatum, neque moriendi necessitatem in filiis Adæ locum habitura ex peccato solius Evæ. Quæ sententia posterior est S. Thomæ in 1. 2. quæst. 81. art. et sine dubitatione verissima. Nam peccatum originale contrahimus, quia cum Adam peccavit, in illo fuimus, ut in activo principio. Non fuimus autem in Eva, ut in activo principio, cum mater non virtutem activam, sed materiam solum ad prolem generandam præbeat. Quod si peccatum ab Eva non trahimus, certe nec mortem ab illa trahimus, quæ est pena peccati. *Stipendium enim peccati mors*, Roman. vi. Quare Scriptura non dicit: In Eva om-

nes moriuntur, sed *in Adam omnes moriuntur*, I Corinth. xv. (1). Et tamen cum Eva prius peccaverit, quam Adamus, si ab Eva mortem traheremus, omnino dicendum fuisset: In Eva omnes moriuntur.

Scribit quidem Ecclesiasticus cap. 25. A muliere initium factum est peccati, et per illam morimur omnes. Sed aliud est, per illam, aliud, in illa; per illam morimur, quia illa occasionem peccandi viro suo præbuit, unde mors consecuta est; at non in illa, sed in Adam omnes moriuntur, quia non Evæ, sed Adæ peccatum commune fuit omnibus et ideo illo peccante, omnes in illo peccavimus, et illo moriente, omnes in illo mortui sumus. Denique Concilium Arausicanum canon. 2. statuit, non posse mortem sine peccato ad homines transire, nisi injustitia Deo detur, et contradicatur Apostolo dicenti: Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, et per peccatum mors.

Jam vero quod attinet ad alteram questionem, communis sententia est, si primus homo non peccasset, qui totius naturæ personam gerebat, quocumque alio peccante, peccatum futurum fuisse personale et particulare, et ideo posteritatem ejus inficere et vitari minime potuisse. Videtur quidem S. Thomas contrarium indicare quæst. 5. de malo, art. 4. ad ult. sed fortasse corruptus est is locus.

CAPUT XIV.

Ad filios fidelium peccatum originis pertinere, quemadmodum ad filios infidelium.

Alteræ quæstio erat, ad quos peccatum originale trajiciatur. Et quidem in controversiam revocari non debet, an trajiciatur ad eos, qui ex Adamo per carnalem generationem minime descendunt. Neque enim dubitari potest, quin Dominus Jesus Christus, qui non ex semine viri, sed Spiritus sancti virtute in utero Virginis conceptus fuit, originali peccato caruerit. Et eadem ratio esset, si aliquis alius per divinam potentiam aliunde, quam ex Adam originem duceret. Itaque solum quæstio est utrum omnes, qui per carnalem generationem ex Adamo nascuntur, trahant originale peccatum. Siquidem non pauci

ex hæreticis sine peccato originis concipi, ac nasci volunt omnes filios fidelium: multi autem ex Catholicis, Virginem Deiparam omnis omnino peccati, etiam originalis expertem fuisse contendunt. De utraque sententia breviter disseremus.

Igitur Huldricus Zwinglius in lib. de Baptismo, et in declaratione de peccato originis, tamquam rem certam et exploratam docet, nihil esse in filiis fidelium, etiam ante baptismum, quod proprie peccatum dici possit: quamquam probabiliter idem dici posse censet de filiis infidelium; quin etiam absolute peccatum originis negat, ut supra demonstravimus.

Joannes Calvinus in Antidoto Concilii Trident. ad cap. 5. sess. 6. et lib. iv. Instit. cap. 16. § 24, et 25. docet, filius fidelium non imputari peccatum originis, et etiam ante baptismum esse sanctos, et membra Ecclesie.

Similia docent Martinus Bucerus in cap. iii Matth. Petrus Martyr et Henricus Bulingerus in cap. 7. prioris ad Corinth.

Sed hæc eorum sententia, vel hæresis potius, aperte repugnat verbo Dei, traditioni Patrum, decretis Conciliorum, atque Pontificum, et Ecclesie universæ consuetudini.

Primum enim testimonia, quæ supra attulimus ex Scripturis ad probandum originale peccatum, universalis sunt, et homines omnes, sive fidelium, sive infidelium filios comprehendunt. Deinde locus ille Psalm. 1: *Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, etc.* (1), non quemcumque hominem, sed Davidem ipsum in peccato conceptum fuisse docet; porro Davidem filium fuisse hominis fidelis et justi dubitari non potest. Rufinus in hunc locum (ut etiam supra citavimus): «David, inquit, natus erat de Jesse viro justo, et conjugis ejus. Quid est ergo quod de se dicit, in iniquitatibus conceptum esse, nisi quia detrahitur iniquitas ex Adam, nemo nascitur, nisi trahens culpam et culpæ poenam.»

Item illud Apostoli ad Ephes. 11: *Evangelium et nos natura filii vire, sicut et ceteri* (2), aper-tissime dicitur de fidelibus fidelium, qualis erat Apostolus, qui ad Philip. 11. scribit, se fuisse de genere Israel, ex tribu Benjamin, Hebræum ex Hebræis. Et ad Galat. 11. dicit, se natura, hoc est, a nativitate, Judæum, non ex gentibus peccatorem. Denique circumcisio Dei mandato (Genes. xvii.) filiis fidelium adhi-

(1) I Rom. VI, 23. — (2) I Cor. XX, 22. — (3) Psal. L, 7. — (4) Eph. II, 3.